

O kakšnem vremenu govo

(P)osebna zgodovina zadruge Dobrina, Urbanih brazd, EPK

NATAŠA KRAMBERGER

Kadar se v Jurovskem Dolu pogovarjamo o vremenu, si človek zelo težko pomaga, da ne bi dobil manj-vrednostnega kompleksa. Kadar recimo devetdesetletni Pepek Zaletinger reče, ja ja, zima leta 1954 je bila strašno huda, že novembra so zmrznile vse vode in se niso odta-lile do maja. Ampak poletje 1973, bog pomagaj, tisto pa je bilo od hudiča, suša je šla od junija do sep-tembra in ječmen je bil čisto zanič.

Zgornje letnice sem si seveda iz-mislila – vsakič, kadar me ljudje, stari dva-, trikrat več kot jaz, takole prekašajo v spominu, namreč po-polnoma mrknem (vsakič si rečem, dobro, zdaj si pa zapomni enkrat za vselej, in že mislim, da si bom, pa že naslednji dan pomešam vse letnice in letne čase in sem spet na začetku).

Saj ne da bi bilo vreme v nekem letu tako pomembno, da bi si ga bilo treba na vsak način zapomniti. A tudi ko se pogovarjamo o letni-cah, ko sem bila v Jurovskem Dolu že prisotna z duhom in telesom, niti približno ne morem konkuri-rati tem živim računalnikom, ki v Jurovskem Dolu delajo in živijo od zemlje - ne, res ne vem, kakšno vreme smo imeli marca 1995, niti 2005, še z lanskim snegom imam včasih težave, kaj šele, da bi vedela, koliko pšenice so takrat dale njive in kako so rodile jablane.

Občutek za vreme

To o vremenu razlagam, ker sem v samem uvodu tega besedila dolžna majhno, recimo temu novinarsko pojasnilo. Po navadi se v časopisih izogibamo skušnjavam, da bi av-torji pisali članke o rečeh, v katere smo preveč osebno vpleteni. Ime-nujmo to poskus novinarske objek-tivnosti, poskus preprečevanja vsakovrstnih promoviranj, kom-promitiranj, privilegiranj in kar je še takih stvari, ki jih človek lahko počne, ko s pisanjem polni dve strani v časopisu. In jaz sem danes, včeraj, tudi jutri še bom, neznansko vpletena v to, o čemer pišem v tem besedilu. Tega ne morem in nočem skriti. Problem je, da se mi to, da sem tako vpletena, tokrat ne zdi težava, ampak prednost. In vidite, to je prvi znak korupcije – ko človek enkrat verjame, da so vpletenosti, zveze in poznanstva prednost in ne težava in to še zago-varja po časopisih, hja, res dobimo kočljivo situacijo.

Tokrat jo bom poskusila pojasni-ti z vremenom. Minuli četrtek so fantje in dekleta iz zadruge Do-brina, ki je nastala v okviru pro-gramskega sklopa Urbane brazde pri EPK Maribor 2012, na stojnici v mestni četrti Tabor prvič razde-ljevali zaboječke z lokalno pridelano sezonsko zelenjavo. O tem smo obširno poročali tudi v Večeru. Z razdeljevanjem zaboječkov so lahko meščani prvič povsem konkretno uvideli (prijeli, povonjali, ugrizni-

li) bistvo tega programa Urbanih brazd – programa trajnostne lokal-ne preskrbe s hrano.

A pri meni, vidite, se je zgodilo še nekaj. Zgodilo se je vprašanje: o kakšnem vremenu govorimo, ko govorimo o zadruzi Dobrina? In na svoje lastno presenečenje (in neverjetni ponos) sem za vsak mesec od decembra 2010 do danes točno vedela, kakšno vreme smo imeli, kakšne temperature in kam je pihal veter. Tudi kako daleč od drevesa so padala jabolka. In to je stvar, ki se nam, ki smo iz vasi od-tavali v mesta, ne zgodi pogosto. Ta občutek za vreme, s katerim lahko konkuriraš tudi najmodrejšim starcem v Jurovskem Dolu. Prav mislim si, ja ja, naj kar pride zdaj ta devetdesetletni Pepek Zaletin-ger in kaj reče o lanskem januarju, mu bom kar jaz povedala, kakšni dnevi so bili.

Med zimo in pomladjo

Torej: bili so sončni, zimski dnevi med 2010 in 2011. To, da bo ekipa Urbanih brazd velik del svoje po-zornosti namenila trajnostni lo-kalni preskrbi s hrano, je postalo jasno decembra 2010, ko je Marta Gregorčič s svojo ekipo pripravila prvi javni kongres Urbanih brazd. Govorili so o ustvarjalnosti, soli-darnosti, spontanosti, samoorga-niziranju in tudi o podeželskem zaledju Maribora, ki je s svojimi sa-dovnjaki, polji, malimi kmetijami neprecenljiva priložnost za trajno-

stno lokalno preskrbo mesta Mari-bor s hrano. Predvsem pa je bil ta decembrski kongres res takšen, za kakršnega so ga oglaševali: javni.

Urbane brazde so iskale sodelavce na terenu in petega januarja (bil je mrzel, a sončen dan) so prvi aktivi-sti tega programskega sklopa EPK na povabilo Zelene centrale prišli v Jurovski Dol: poleg Marte Gregor-čič še Matej Zonta, Anton Komat in Tomaž Gregorc. Besede so se ujele in sprožile dejanja. Že februar-ja so v Jurovskem Dolu od kmetije do kmetije potovali vprašalniki o stanju malih kmetij. Gospodarji so izpolnjevali in gospodinje poročale - koliko pridelkov, kakšnih, katere avtohtone sorte sadja in zelenja-ve še imajo doma, koliko pridnih rok (odgovor je bil kakor lajna: pre-malo), kakšne sadovnjake, polja, travnike, predvsem pa: bi se bili pripravljeni vključiti v sistem pre-skrbe mesta z lokalno hrano?

"Drugega marca 2011 smo imeli prvo srečanje v kulturnem domu v Jurovskem Dolu. Predaval je ekolog Anton Komat, prišlo je več kot trideset kmetov," se danes spomni doktorica agronomije Mi-lojka Fekonja, strokovna sodelav-ka Urbanih brazd: "Jaz sem na ta sestanek prišla bolj informativno, Marta Gregorčič me je povabila, naj pridem in se odločim, ali bi sodelo-vala v projektu ... Potem pa so imeli po predavanju kmetje toliko vprašanj in kar naenkrat so se obrača-li name in spraševali to in ono, vse

Suzana Črnčec (Rene Gomolj)

(Vanja Bučan)